

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΛΑΟΙ ΣΤΟΝ ΠΕΡΙΓΥΡΟ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

II. Ο Κόσμος του Ισλάμ κατά την περίοδο του Μεσαίωνα 2. Το εμπόριο και ο πολιτισμός του Ισλάμ

α. Η ανάπτυξη του εμπορίου:

• Μέσα 8ου αιώνα: Άραβες + Εβραίοι → διεθνές εμπόριο (μεταπράτες διεθνούς εμπορίου).

• Παράγοντες που ευνόησαν τις εμπορικές δραστηριότητες:

1. Η εξαιρετική γεωγραφική θέση του Χαλιφάτου (μεταξύ Ανατολής και Δύσης).

2. Η εκμετάλλευση ορυχείων χρυσού και αργύρου Δυτ. Αφρικής και Σαχάρας.

• Μέσα 9ου αιώνα: Ίδρυση αραβικών αποικιών → ακτές Ινδιών, Ν.Α. Ασίας, Κίνας.

➤ Μεταφορά (μέσω Ιράκ) μπαχαρικών και ειδών πολυτελείας προς → αραβικές και βυζαντινές αγορές.

• 10ος αιώνας: Αίγυπτος (Δυναστεία Φατιμιδών) → ευνόησε τις εμπορικές σχέσεις με τις Ινδίες μέσω Ερυθράς θάλασσας.

• Καινοτομίες εμπόρων Ισλάμ:

1. Συγκρότησαν εμπορικές εταιρείες.

2. Επινόησαν τις εμπορικές επιταγές (τσεκ).

3. Ανέπτυξαν το πιστωτικό σύστημα (αργυραμοιβοί - τραπεζίτες).

Αποτέλεσμα → διευκόλυνση των συναλλαγών.

β. Γράμματα, επιστήμη και τέχνες:

• Άραβες: ανάπτυξη γραμμάτων, επιστημών και τεχνών.

• Γράμματα, επιστήμες → μεγάλη ανάπτυξη:

➤ Βιβλιοθήκες (Κόρδοβα, Βαγδάτη).

➤ Πανεπιστήμια (Κόρδοβα, Βαγδάτη).

➤ Διάδοση αραβικής λογοτεχνίας.

➤ Μεταφράσεις έργων Ινδών, Περσών και Ελλήνων (κυρίως φιλοσοφικών).

• Τέχνη → ανεικονική τεχνοτροπία.

➤ Τεμένη (τζαμιά) [σπουδαιότερα: Κόρδοβας και Δαμασκού].

➤ Έργα μικροτεχνίας.

γ. Επίδραση του αραβικού πολιτισμού:

• Επίδραση αραβικού πολιτισμού στη Δύση.

• Επιστημονικές επιδόσεις των Αράβων:

➤ Μαθηματικά → ινδική αρίθμηση.

➤ Γεωγραφία → μακρινά ταξίδια.

➤ Αστρονομία → υπολογισμός τροχιάς ήλιου και πλανητών.

- **Χημεία** → ανακάλυψη θειϊκού οξέος και οينوπνεύματος.
- **Ιατρική** → καθιέρωση νέων φαρμάκων - πολύπλοκες εγχειρήσεις.
- **Εισαγωγές στο Βυζάντιο και στη Δύση:**
  - **Χαρτί** (κινέζικη εφεύρεση).
  - Πολλές **αγροτικές καλλιέργειες** (βερίκοκο, αγκινάρα, βαμβάκι, λεμόνι, σακχαροκάλαμο κ.ά.).